

Sygn. akt III Ca 811/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Tatarczyk

Sędzia SO Gabriela Sobczyk (spr.)

Sędzia SR (del.) Roman Troll

Protokolant Wioletta Matysiok

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa S. M.

przeciwko Z. G., P. A. i K. U.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku częściowego Sądu Rejonowego w Zabrzu

z dnia 16 grudnia 2013 r., sygn. akt III RC 43/13

1. **prostuje oznaczenie zaskarżonego wyroku jako „wyrok częściowy”;**
2. **zmienia zaskarżony wyrok poprzez uchylenie jego punktu 2;**
3. **oddala apelację w pozostałej części.**

SSR (del.) Roman Troll SSO Tomasz Tatarczyk SSO Gabriela Sobczyk

UZASADNIENIE

Powód S. M. w pozwie złożonym w dniu 15 stycznia 2013 roku wniósł o:

- a. pozbawienie w całości wykonalności wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 24 maja 2000 roku, sygn. akt III RC 193/00;
- b. zasądzenie od pozwanych zwrotu wniesionej nadpłaty w kwocie 25 000 złotych z tytułu niesłusznie podjętej egzekucji, nadto wypłaty roszczenia odszkodowawczego w kwocie 80 000 złotych z uwagi na niesłuszne pobieranie nienależnych świadczeń alimentacyjnych na rzecz pozwanego w okresie 2008-2012;
- c. nakazanie pozwanemu wydania dokumentu urzędowego tego rodzaju, że wierzyciele, których to prezentuje pozwany nie mają podstaw prawnych do otrzymywania kwot pieniężnych z Funduszu Alimentacyjnego, za okres 2008-2012;
- d. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych;

e. zawieszenie lub uchylenie klauzuli natychmiastowej wykonalności nadanej wyrokowi zaocznemu Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 24 maja 2000 roku, sygn. akt III RC 193/00 na czasookres wszczętego pozwu.

W pozwie określił stronę pozwaną jako „ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Z. w osobach Z. G., P. A. i K. U.”.

Wskazał, że wierzyciele E., R. i D. M. utracili już podstawę do pobierania wypłat z Funduszu Alimentacyjnego z (...) w Z.. Powód wskazał, że na tę okoliczność starał się o pozyskanie od strony pozwanej wskazanego w żądaniu pozwu dokumentu, jednak bezskutecznie.

Wobec podjętych zaniechań powód został narażony na dodatkowe koszty i szkodę, co daje podstawy do wystąpienia z powództwem na podstawie art.415 kc. Żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności oparł na art. 840§1 pkt1 kpc, wskazując, że obowiązek spłaty przez powoda zadłużenia za lata 2008-2012 ustał.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa. Wskazali na swój brak legitymacji sprawie.

Z urzędu wiadomo Sądowi Okręgowemu, na co zwrócił uwagę na rozprawie odwoławczej, że powództwo w części dotyczącej żądania zasądzenia zwrotu wniesionej nadpłaty w kwocie 25 000 złotych i wypłaty roszczenia odszkodowawczego w kwocie 80 000 złotych zostało z niniejszej sprawy wyłączone do odrębnego rozpoznania i zarejestrowane pod sygnaturą VIII C 2674/13 Sądu Rejonowego w Zabrze.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 grudnia 2013r. Sąd Rejonowy w Zabrze oddalił powództwo S. M. przeciwko Z. G., P. A. i K. U. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności i odstąpił od obciążenia powoda kosztami postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, że wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 24 maja 2000 roku, sygn. akt III RC 193/00 zasądzono od S. M. alimenty na rzecz małoletnich R. M. w kwocie po 265 złotych miesięcznie oraz D. M. w kwocie po 260 złotych miesięcznie płatnych do rąk ich matki E. M., poczynając od 3 lutego 2000 roku do dnia 20-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w terminie płatności którejkolwiek z rat w miejsce alimentów zasądzonych wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 10 marca 1999 roku w sprawie III RC 719/98. Wyrokowi temu nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 7 czerwca 2000 roku E. M. złożyła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zabrze wniosek egzekucyjny, którego podstawą był wyżej wymieniony tytuł wykonawczy.

Sąd Rejonowy ustalił ponadto, że pozwany Z. G. jest zatrudniony na stanowisku dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Z., pozwany P. A. jest zatrudniony na stanowisku kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Z., a pozwana K. U. jest zatrudniona na stanowisku inspektora w Dziale Świadczeń Rodzinnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Z..

Dalej Sąd Rejonowy ustalił, że R. M. uzyskał pełnoletniość w 2007 roku, a D. M. w 2008 roku. Przed tutejszym Sądem, w sprawie o sygn. akt III RC 524/12 w dniu 28 maja 2013 roku zapadł nieprawomocny wyrok uchylający obowiązek alimentacyjny powoda wobec R. M. i D. M. z dniem 28 czerwca 2012 roku.

W tym stanie faktycznym Sąd Rejonowy przywołał treść art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Wskazał, że powód wniósł o pozbawienie wykonalności wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 24 maja 2000 roku, sygn. akt III RC 193/00. Jak wynika z akt sprawy stronami wyżej wymienionego postępowania byli: po stronie powodowej - małoletni R. M. i D. M., działający przez swojego przedstawiciela ustawowego E. M., po stronie pozwanej – S. M..

Sąd Rejonowy przywołał , że z utrwalonego w doktrynie poglądu legitymacja procesowa jest to określone normami prawa materialnego uprawnienie konkretnego powoda do dochodzenia sądowej ochrony określonego roszczenia materialnoprawnego przeciwko konkretnemu pozwanemu. Sąd, stwierdziwszy brak legitymacji procesowej (zarówno

czynnej – po stronie powoda, jak i biernej – po stronie pozwanego), zamyka rozprawę i wydaje wyrok oddalający powództwo. (vide: Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego, A. Jakubecki (red.), LEX 2013) wywiódł, że z powyższego wynika, że pozwani Z. G., P. A., K. U. nie mają legitymacji procesowej biernej do występowania w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy oddalił powództwo.

Na mocy art. 102 k.p.c. odstąpiono od obciążania powoda kosztami postępowania.

Apelację od tego rozstrzygnięcia wniósł powód, zaskarżając je w całości. Wniósł on o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gliwicach lub zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości.

Wskazał na postępowanie w sprawie o sygn. akt III RC 524/12 Sądu Rejonowego w Zabrzu o uchylenie obowiązku alimentacyjnego. Wskazał, że oddalenie powództwa było nietrafne, niezasadnie odmówiono mu bowiem rozliczenia należności z funduszu alimentacyjnego.

Zarzucił, że Sąd niezasadnie nie odroczył rozprawy w dniu 3 grudnia 2013r., mimo że powód został powiadomiony o niej w terminie krótszym niż 7 dni przed rozprawą.

Wniósł też o uchylenie obowiązku alimentacyjnego nałożonego na niego wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego z dnia 24 maja 2000r. II RC 193/00 nadto wniósł o zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zabrzu w sprawie KMP 90/93 jak również zdjęcia zajęcia zablokowanego konta wobec bezpodstawności jego zajęcia. Wniósł ponadto o przeprowadzenie dowodu z DNA co do zachowania lub podważenia ojcostwa powoda wobec pozwanych R. M. i D. M. oraz przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność faktycznego zadłużenia miesiąc pod miesiącu z uwzględnieniem wniesionych wpłat przez powoda.

W części wstępnej apelacji skarżący wpisał, że mimo osobowości prawnej Urzędu Miasta w Z. w wyroku wpisano jako pozwanych pracowników (...). Wskazał, że uprawnieni do alimentów E. M., R. M. i D. M. zostali skazani za wyłudzenie alimentów na szkodę (...) w Z., a jego szkoda nie została rozliczona. Wskazał, że (...) uchylił z urzędu wadliwe decyzje, a Sąd Rejonowy tego nie dostrzegł.

W uzasadnieniu wskazał, że został obciążony obowiązkiem alimentacyjnym na podstawie uznania synów R. M. i D. M., nie był w stanie płacić zasądzonych alimentów, utracił wskutek zajęcia konta bankowego płynność finansową. Od 2012r. nie było podstaw w ocenie skarżącego do pobierania przez uprawnionych alimentów, gdyż R. M. i D. M. jako pełnoletni kontynuowali naukę w szkołach uczących w systemie zaocznym dla osób pracujących, w (...) oświadczyli, że uczą się w systemie dziennym. Dokument przez nich przedłożony nie był weryfikowany przez (...) przez okres 4 lat.

Nadto (...) nie sprawdził, jaka jest faktyczna wysokość dochodu w rodzinie R. M. i D. M., a powodowi nie udzielili wglądu do akt administracyjnych.

R. M. i D. M. w okresie ostatnich czterech lat pracowali na czarno, bezprawnie korzystając z zasiłków alimentacyjnych. Niezasadnie zaś kwotą wypłaconą im (...) obciążył powoda.

Pozwany P. A. wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja o tyle została uwzględniona, o ile wynika z niej pośrednio zarzut nierozpoznania całości sprawy. Dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne są prawidłowe, ustalenia te Sąd Okręgowy podziela i czyni własnymi.

Na podzielenie zasługują także wywody o charakterze prawnym zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Zgodzić się należy z Sądem Rejonowym co do tego, że pozwani Z. G., P. A. i K. U. nie byli stronami postępowania

rozpoznawczego w sprawie III RC 193/00 o alimenty ani egzekucyjnego, co do którego pozwany złożył żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności. Nie byli jako strony wymienieni w tym tytule wykonawczym. Nie można skutecznie domagać się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego wobec osób, których obowiązek czy prawo objęte tytułem wykonawczym nie dotyczy. Z uwagi zatem na brak legitymacji w niniejszej sprawie po stronie Z. G., P. A. i K. U. zasadnie Sąd Rejonowy oddalił wobec nich powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Nadmienić należy, że to rzeczą powoda jest wskazać pozwanego czy pozwanych a do roli Sądu należy ocena, czy tak zgłoszone powództwo wobec konkretnych pozwanych jest zasadne.

Nie może odnieść skutku zarzut apelacji dotyczący niezasadnego wpisania w wyroku jako pozwanych Z. G., P. A. i K. U.. Jako pozwanych wskazał ich bowiem powód w pozwie, a dodatkowo na wezwanie Sądu Rejonowego podał w ramach usunięcia braków formalnych pozwu imię pozwanego P. A..

Zatem potraktowanie tych osób fizycznych jako pozwanych w sprawie wynikało ze wskazania ich w ten sposób przez powoda.

Nadmienić należy, że w toku postępowania powód nie cofnął nigdy pozwu wobec nich, zatem Sąd zobowiązany był orzec merytorycznie o zgłoszonym w tym zakresie żądaniu.

Odnosząc się do oceny zaskarżonego wyroku Sąd zbadał też podniesiony przez powoda zarzut nieodroczenia przez Sąd Rejonowy rozprawy mimo zbyt późnego zawiadomienia powoda o rozprawie z 3. grudnia 2013r. wskazany zarzut nie odpowiada prawdzie i jako taki jest chybiony. W niniejszej sprawie nie była wyznaczona rozprawa na 3 grudnia 2013r. Rozprawa odbyła się natomiast 16 grudnia 2013r, a zawiadomienie o niej powód otrzymał w dniu 25. listopada 2013r.(k. 257), przesyłkę odebrała żona powoda M. M..

Odnosząc się do dalszej części apelacji podnieść należy, że zgłoszenie w apelacji nowych żądań jest z mocy art. 383 kpc niedopuszczalne.

Zgodnie z tym przepisem, w postępowaniu apelacyjnym nie można rozszerzyć żądania ani występować z nowymi roszczeniami. Jednakże w razie zmiany okoliczności można żądać zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się można nadto rozszerzyć żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy.

Skoro nie zaistniała żadna z okoliczności powołanych jako wyjątek w art. 383zd.2 kpc, zatem zastosowanie ma w sprawie zasada z art. 383zd.1 kpc. Tym samym jako niedopuszczalne na tym etapie postępowania uznać należało zgłoszone w apelacji roszczenie o uchylenie obowiązku alimentacyjnego nałożonego na niego wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego z dnia 24 maja 2000r. II RC 193/00, i związany z tym wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zabrze w sprawie KMP 90/93 jak również „zdjęcie” zajęcia rachunku konta i przeprowadzenie dowodu z DNA co do zachowania lub podważenia ojcostwa powoda wobec pozwanych R. M. i D. M. oraz przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność faktycznego zadłużenia miesiąc pod miesiącem z uwzględnieniem wniesionych wpłat przez powoda.

Odnosząc się do okoliczności przywołanych w uzasadnieniu apelacji, to nie mogły one zmienić stanowiska Sądu Okręgowego co do prawidłowości zaskarżonego rozstrzygnięcia. Podkreślić należy, że przedmiotem rozpoznania w zaskarżonym wyroku, jak i w niniejszej sprawie nie było żądanie zapłaty (opisane w części wstępnej niniejszego uzasadnienia w punkcie b), które zostało wyłączone do odrębnego rozpoznania.

Przedmiotem analizy Sądu Okręgowego stała się jednak, wobec treści zarzutów apelacji, okoliczność, kogo powód pozwał w niniejszej sprawie i jakie zgłosił żądania.

Niewątpliwie poza żądaniem pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności i wyłączonego do odrębnego rozpoznania żądania zapłaty (opisane w części wstępnej niniejszego uzasadnienia w punkcie b), powód domagał się jeszcze „nakazania pozwanemu wydania dokumentu urzędowego tego rodzaju, że wierzyciele, których to prezentuje

pozwany nie mają podstaw prawnych do otrzymywania kwot pieniężnych z Funduszu Alimentacyjnego, za okres 2008-2012”.

Ponadto w sposób niejednoznaczny przywołał w pozwie jako pozwanego „Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Z., w kolejnych pismach wskazując konsekwentnie, że pozwanym w sprawie jest (...) (pismo z dnia 17.07.2013- k. 105, z dnia 27.08.2013r. k 224-225, z dnia 27.08.2013r. k. 231, z dnia 18.11.2013r. k. 250), zaś w piśmie z dnia 4 grudnia 2013r. wskazując jako pozwanego „Urząd Gminy i Miasta Z.” (k.258). Nadmienić przy tym należy, że powód wpisywał też przy oznaczaniu strony pozwanej w swych pismach zwykle zapisek „i inni”, „z udziałem pracowników”, „z udziałem innych”, zatem zasadnie Sąd Rejonowy uznawał, że wskazane na początku postępowania osoby fizyczne traktowane są przez powoda jako pozwani.

Skoro jednak mimo tak sformułowanego pozwu oraz kolejnych pism Sąd Rejonowy nie objął zaskarżonym wyrokiem wszystkich pozwanych oraz wszystkich roszczeń, zatem zaskarżony wyrok de facto miał charakter wyroku częściowego (art.317§1kpc) i takie oznaczenie winno być mu nadane.

Z tych powodów Sąd Okręgowy sprostował na zasadzie art. 350§3kpc oznaczenie zaskarżonego wyroku jako częściowego, a nadto w związku z treścią art. 108§1 kpc uchylił jako przedwczesne rozstrzygnięcie o kosztach postępowania. Skoro bowiem zaskarżony wyrok jest jedynie wyrokiem częściowym, zatem nie można było w nim umieszczać orzeczenia o kosztach. Z tych powodów orzeczono o częściowej zmianie zaskarżonego wyroku – na podstawie art. 386§1 kpc. z powodów wskazanych we wcześniejszej części niniejszego uzasadnienia, uznając merytoryczną prawidłowość rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku częściowym Sąd Okręgowy apelację oddalił w pozostałej części na podstawie art. 385kpc.

SSR(del.) Roman Troll SSO Tomasz Tatarczyk SSO Gabriela Sobczyk